

Haanja Kool

8. klass

Sädeli Säde

TÄNAVATANTSU AJALUGU

Loovtöö

Juhendajad: Kerli Perend ja Annely Kõrvel

Haanja 2023

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Tänavatants.....	4
2. Hip-hop.....	5
2.1 Hip-hop muusika	5
3. Breik.....	6
3.1 Breikmuusika.....	6
4. Whacking.....	7
5. Locking	8
6. Popping	9
6.1 Popping muusika	9
7. House.....	10
7.1 House-muusika	10
8. Dancehall	11
8.1 Dancehall-muusika	11
9. Vogue	12
10. Krump.....	13
Kokkuvõte	14
Kasutatud kirjandus	15

Sissejuhatus

Räägin enda töös erinevatest tänavatantsu stiilidest, milleks on hip hop, breik, *whacking*, *locking*, *popping*, *house*, *dancehall*, *vogu* ja *krump*. Pööran tähelepanu ka kõikide tantsustiilide muusikale ja kirjutan, kes mingi tantsustiili lõi ja mis aastal see tantsustiil arenema hakkas. Ma valisin selle teema, sest ma ise tegelen kahe tänavatantsu stiiliga, milleks on hip-hop ja *vogue*. Hip hop-iga olen tegelenud kolm aastat ja *vogue*-iga ühe aasta. Ma käin sellises tantsukoolis, kus ei keskenduta ainult tantsule vaid ka selle kultuurile ja ajaloole, sealt saingi oma idee teha enda loovtöö tänavatantsu ajaloost. Selle teema kohta uurides loodan erinevatest stiilidest ja tänavatantsu kultuurist ning ajaloost paremini aru saada.

1. Tänavatants

Tänavatants hakkas arenema 1970. aastal väljaspool stuudioid, Ameerikas. Tänavatantsu töid maailma afro-ameeriklased ja latiinod, sest neid ei lastud nende rassi tõttu tantsustuudiosse. Nad ei õppinud tänavatantsu stuudiotest, vaid nad hakkasid tänavatel improviseerima. Nad tantsisid parkides, koolihoovides, ööklubides ja tantsupidudel, millest tuleb siis ka nimetus tänavatants. Tänavatants oli ühtlasi ka noorte tants, mis pakkus neile vabadusetunnet. Tänavatants koosneb mitmetest erinevatest stiilidest, milleks on hip-hop, breik, *house*, *popping*, *locking*, *whacking*, *vogue* ja *krump*. Erinevad stiilid tekkisid, et mingitest raskustest üle saada. Inimesed läksid klubidesse pigem selleks, et tunda emotsionaalset ja füüsilist vabadust, mitte selleks, et pidutseda. Klubid muutusid kohtadeks, kus oli vabadus ja kus sai oma tundeid väljendada. (History of Street Dance, 27.04.2023)

2. Hip-hop

Hip-hop tantsustiil algas 1960. lõpus ja 1970. alguses, mis oli inspireeritud Aafrika tantsude liigutustest ja oli uus tantsustiil, mida tänavatel inimestele esitati. Hip-hop tantsu ajalugu ja juuri seostatakse kõige sagedamini selle algusega idarannikul, New Yorgis, kuid umbes samal ajal kujunes ka läänerannikul oma hip-hop tantsustiil. Idaranniku hip-hop sai alguse ainulaadsetest rütmikombinatsioonidest, mille lõi DJ Kool Herc, Jamaica DJ. Lääneranniku hip-hop võttis idaranniku tantsustiili ja muutis mõningad “külmunud” liigutused robotlikumaks.

Idaranniku ja lääneranniku hip-hop stiilid olid algselt mõeldud kaheks erinevaks tantsuvormiks, kuid kui hip-hop populaarsemaks sai, sulasid need kaks stiili kokku. 80ndatel ja 90ndatel muutusid hip-hop tantsuvõistlused populaarsemaks, kui tekkisid “lahingud” ehk üks-ühele freestyle võistlused, mida ümbritseb inimestest koostatud ring. (A History Of Hip Hop Dance, 27.04.2023)

2.1 Hip-hop muusika

Hip-hop muusika löid Aafrika ameeriklased ja latiinod 1970ndate lõpus New Yorgi kõige vaesemates linnaosades. Paljudel noortel inimestel polnud tööd, kuid mõned leidsid tööd DJ-na. Nad õppisid seal, kuidas kasutada kahte plaadimängijat ja kuidas kasutada DJ mikserit, et plaate mängida. Vahepeal nad mängisid plaate ka tasuta naabruskonna pidudel, kus nad palusid oma sõbral olla MC (*master of ceremony*). MC on inimene, kes tutvustab rahvale DJ-d ja julgustab kõiki tantsima. Mõned MC-d proovisid olla rohkem meelelahutuslikud, rääkides muusika rütmis ja kasutades riime. Seda tehes nad leiutasid räppimise. Kui räppimine muutus populaarsemaks ja rohkem MC ja DJ paare tuli, hakkasid DJ-d oma biite edasi arendama ja sama tegid ka MCd oma räpiga. Alguses esitati hip-hop muusikat otseülekanadena, aga 1979. aastal tuli välja hip-hop laul “Rapper’s Delight”, mida esitas Sugarhill Gang ja see laul läks top kümnesse üle maailma. Tänu sellele inspireeris see ka teisi räppareid rohkem oma muusikat salvestama ja seda avaldama. (History of Hip Hop Music, 27.04.2023)

3. Breik

Breiktants hakkas arenema 1970. aasta algul ning see on siiaaani kõige tuntum tänavatantsu stiil. See tantsustiil koosneb koordinatsioonist, akrobaatikast, sportlikest liigutustest ja stiliseeritud jalgade tööst, näiteks pea peal (vt joonis 1) või seljal keerutamine. Breik tantsustiil hakkas tekkima New Yorgi põhjaosas ladinaameeriklaste ja afroameeriklaste seas. 1980ndatel jõudis breik suurema publikuni, kui selle võtsid omaks populaarsemad artistid, näiteks Michael Jackson. Ta leiutas sammu “kuukõnd”, mis hõlmas tagurpidi libisemist ja jalataldade tõstmist. See nägi välja, nagu ta liugleks. Breiktantsu hakati kasutama muusikavideotes ning populaarsete artistide, nagu Britney Spears, *live*-kontsertidel. Breik kinnistas oma koha populaarkultuuris 2020. aastal, kui rahvusvaheline olümpiakomitee tunnustas breiki spordialana Pariisi olümpiamängudel. (Zelazko, 27.04.2023)

3.1 Breikmuusika

Breikmuusika koosneb kindlatest rütmidest ja helidest mida DJ-d tekitavad plaatide helide segamisel, et tekiks pidev tantsulöök. Selle tehnika lõi Jamaica DJ Kool Herc New Yorgis 1970ndatel. (Music used in breakdancing, 27.04.2023)

Joonis 1. *Breakdancer Perform Famous Move Headspin (2023)*

4. Whacking

Whacking sai alguse 1970datel Los Angelese geiklubides, kus mängiti funk- ja disko muusikat. *Whacking*’u n-ö ema ja isa olid Tyron Proctor ja Jody Walteyga. See tants oli võimalus, kus vaesed mustad, latiinod ja Aasia mehed said oma tundeid avaldades vabadust tunda, hoolimata rõhuvast keskkonnast, millega nad igapäevaelus kokku puutusid. Algselt oli selle stiili nimi *punking*. *Punking*’i liigutusi mõjutas Hollywoodi näitlejate glamuur ja draama, koomiksitemgelaste ülevoolav tegevus ja võitluskunstide teravad ja kiired liigutused. Paljudes vabastiili rutiinides kasutati käekeerutusi, mis pärinesid õlgadest, küünarnukkidest või randmetest, mis liiguvad üle pea ja tagasi. Paljud *punking*’u originaalsed tantsijad surid ära või tapeti, mille tõttu *punking* kadus tantsumaailmast aastatel 1980-1990. Tantsustiil tuli tagasi alles 2003. aastal, kui tantsija ja koreograaf Brian Green hakkas õpetama *whacking*’ut kui ametlikku tantsustiili. Sündis whackerite uus põlvkond. Pärast Brian’i hakkasid paljud teised *whacking*’u vanemad tantsijad oma teadmisi jagama noorematega, mis tõi selle stiili tagasi tantsumaaailma. (Ma, 16.12.2022)

5. Locking

Locking'uga alustas 60ndate lõpus ja 70ndate alguses Don Campbell. Seda tantsustiili tantsitakse *funk*-muusika saatel. *Locking*'u paljud sammud olid inspireeritud džässiajastu stepptantsijatest. *Locking* loodi tegelikult kogemata. Don Campbell üritas teha *robot shuffle*'it ja lõpetas oma käed teatud viisil lukustades. Inimesed ütlesid talle pidevalt, et ta teeks oma *lock*'i ja sealt sündis Campbelli *lock*. Sealt kaasas Campbell ka muid liigutusi nagu punktid, ajahoidmine, *fives* (lihtsa žestiga kellelegi osutamine). Teised tantsijad kasutasid ka jalatööl põhinevaid samme nagu *scooby doo*, *skeeter rabbit* ja *stop and go*. *Locking*'ut peetakse esimeseks tänavatantsu stiiliks, kus tantsijaid tõsteti esile suurtes telesaadetes. (Dance history: What is Locking, 12.03.2003)

6. Popping

Popping loodi 60ndatel ja loojaks oli Boogaloo Sam Fresno Californias. Ta sai inspiratsiooni luua uus tantsustiil peale seda, kui ta vaatas *locker*'eid televisioonis tantsimas. Selles tantsustiilis kasutatakse jäike robotlikke liigutusi koos voolavate liigutustega. Boogaloo Sam õpetas enda vennale Popin Pete'ile ja hiljem ka enda nõbule Skeeter Rabbit'ile, kuidas olla *popper*. Ta lõi tantsugrupi Electric Boogaloos, kus Popin' Pete ja Skeeter Rabbit olid liikmed. (LA STREET DANCE, 27.04.2023)

6.1 Popping muusika

Poppingut tavaliselt tantsitakse *funk*- ja diskomuusika saatel. 80ndatel tantsisid *popper*'id elektroonilise muusika ja hip-hop muusika saatel. Tänapäeval tantsitakse *popping*'ut mitmesuguste muusikažanritega. (LA STREET DANCE, 27.04.2023)

7. House

House tants sai alguse 1980ndatel Chicagos, kui sündis *house*-muusika. See on diskoajastu järgne žanr. *House* tantsu põhielemendid on: *jacking*, *footwork* ja *lofting*. *Jacking* on ülakeha kiire edasi-tagasi liikumine. *Footwork* on jalgade liikumine, mille liigutused on laenatud stepptantsust. *Lofting* on põrandal tehtud sujuvad ja kontrollitud akrobaatilised liigutused. *House* tekkis seltskondliku tantsuvormina, aga viimaste aastate jooksul on see hakanud esile kerkima kontserttantsuna. Nüüd on tekkinud grupid, mis esitavad koreograafilisi *house*-tantse. (Sagolla, 25.03.2013)

7.1 House muusika

Frankie Knuckles lõi *house*-muusika kui uue žanri 1977. aastal oma DJ residentuuri majas. 1980ndatel hakkasid ka teised DJ-d ja produtseerijad looma *house* muusikat. *House* muusika on elektrooniliselt toodetud muusika, mida mängitakse 118-130 lööki minutis ja bassi trumm lööb igal veerandnoodil. *House*'i puhul on eriline, et see leiutati siis, kui kasutusele võeti trummimasin, nii et see hõlmab elektrooniliselt toodetud biiti. (Sagolla, 25.03.2013)

8. Dancehall

Dancehall sai alguse 1970ndatel jamaikalaste seas. Tantsustiili nimi tuleneb Jamaica tantsusaalide järgi, kus kohalikud helisüsteemid esitasid populaarseid Jamaica salvestisi. Jamaikalased tantsisid seal, sest neid ei lastud kesklinna tantsima. *Dancehall* loodi koos *dancehall* muusikaga, mis on kiire ja põneva olemusega. See pandi kokku erinevatest traditsioonilistest Jamaica tantsustiilide kombinatsioonidest. (Everything You Need to Know About Dancehall, 02.09.2021)

8.1 Dancehall muusika

Dancehall muusika on eksisteerinud alates 1940. aastast. Peavoolu ilmus see žanr 1970. aastal. See muusikastiil sai oma nime Jamaica tantsusaalide järgi, mis olid sel ajal väga populaarsed. Nendes saalides mängiti meeleolukaid ja mitmekesiseid tantsulugusid. 1980.-1990. aastatel tõusid selles žanris esile märkimisväärsed muusikud Ninjaman, Buju Banton ja Papa San. Need artistid arendasid žanri välja, tuues kasutusele rasked süntesaatorid. (Everything You Need to Know About Dancehall, 02.09.2021)

9. Vogue

Vogue sündis Harleemis 1960ndate ja 1980ndate vahel. Selle stiili löid mustanahaliste ja latiino LGBTQ kogukonnad. *Vogue* arenes välja *drag*-võistlustest, mis olid mõeldud ainult valgetele. Selleks, et mustanahalised saaksid seal osaleda, pidid nad ennast heledamaks värvima. See ajas neid vihale ja nad otsustasid hakata tegema omaenda üritusi. Sealst tekkisid *vogue*-lahingud. *Vogue* tants oli inspireeritud modellide poosidest, Vana-Egiptuse hieroglüüfidest ja võimlemisliigutustest. Aja jooksul tekkis *vogue*'is *old way*, mis rõhutas ühtseid jooni, sümmeetriat ja teravaid nurki (vt joonis 2). *New way* tõi *vogue*'ingule sujuvuse ja paindlikkuse, *vogue femme* rõhutab dramaatilisust ja naiselikkust. *Vogue*'i saatemuusika tekkis *house*-muusikast, kuhu lisati *crashid* ehk tugevad löögid muusikas, mida *voguer*'id oma tantsuliigutustega kinni püüavad. (VOGUE, 27.04.2023)

Joonis 2. *Presenting Spidey Ninja* (2023)

10. *Krump*

Krump sündis 2000. aastate algul Los Angeles, maakonna siselinnades. Aastatel 1992 lõi Tommy Johnson ehk *Tommy the clown*, vägivalla ja narkokaubanduse piirkonnas, liigutuse *clowning*. See tantsustiil oli mõeldud laste meelelahutuseks. *Clowning*'u tantsijaid ühendasid energilised ja naljakad tantsuliigutused. Selline emotsioonide väljendamine oli mõndade *clowning*'u tantsijate jaoks piiratud. Sellepärast otsustasid tantsijad Tight Eyez ja Big Mijo luua oma stiili, kus liigutused olid palju agressiivsemad, võimsamad, kontrollitud ja näoilmed väljendasid enamasti viha (vt joonis 3). Sellest tekkis *krump*, mille muusika on agressiivne ja aitab tantsija emotsioonid paremini edasi anda. (HISTORY, 27.04.2023)

Joonis 3. *Danse krump* (2023)

Kokkuvõte

Mul oli väga huvitav seda teemat uurida. Nagu ma sissejuhatuses ütlesin, lootsin ma saada uusi teadmisi, et tänavatantsu maailmast paremini aru saada ja nii see ka läks. Näiteks sain ma teada, et kõik tänavatantsu stiilid on loodud põhiliselt mustade ja latiinode seas, sest tollel ajal neid põlastati. Neil oli vaja mingit viisi, kuidas oma tundeid väljendada, mille tõttu hakkasidki nad erinevaid tantsustiile looma.

Kasutatud kirjandus

A History Of Hip Hop Dance. <https://www.adanceplace.com/hip-hop-dance-history/> (26.04.2023).

Breakdancer Perform Famous Move Headspin. [Foto].
https://www.google.com/search?q=head+spin&rlz=1C1GCEU_enEE902EE902&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwj2nY2N09T-AhXvRPEDHbvVCO4Q_AUoAXoECAEQAw&biw=1536&bih=754&dpr=1.25&safe=active&ssui=on#imgrc=xJ1ES9JbHkBNzM (01.05.2023).

Dance History: What is Locking. <http://www.onecypher.com/2003/12/03/locking/> (26.04.2023).

Danse Krump. [Foto]. https://lavillette.com/page/danse-krump_a708/1 (01.05.2023).

Everything You Need to Know About Dancehall.
<https://www.sheydancestudios.com/post/everything-you-need-to-know-about-dancehall> (26.04.2023).

History of Breakdancing: A breakdown of important events. <https://www.redbull.com/us-en/history-of-breakdancing> (26.04.2023).

HISTORY. <https://www.mtlkrumpalliance.com/history> (26.04.2023).

History of Hip Hop Music. <https://www.englishclub.com/vocabulary/music-hip-hop.php> (26.04.2023).

History of Street Dance. <https://www.istd.org/dance/dance-genres/street/history-of-street-dance/> (26.04.2023).

LA STREET DANCE. <https://blogs.uoregon.edu/jerkrumpop/popping/> (26.04.2023).

Ma, J. (12.16.2022). What is Whacking (Waacking). <https://www.steezy.co/posts/waacking-voguing> (26.04.2023).

Presenting Spidey Ninja. [Foto]. <https://ar.pinterest.com/pin/829506825121847093/> (01.05.2023).

Sagolla, L. (25.03.2013). Dance/Movement: Breaking into House Dance. <https://www.backstage.com/magazine/article/dance-movement-breaking-house-dance-30452/> (26.04.2023).

Schijen, S. (06.06.2019). VOGUE. <https://www.vogue.in/culture-and-living/content/what-is-voguing-and-why-is-it-an-important-part-of-queer-identity> (26.04.2023).

Zelazko, A. break dancing. <https://www.britannica.com/art/break-dance> (26.04.2023).

